

утворення нових лексичних одиниць на базі рідної мови через використання різних способів словотворення. Найчастіше, у текстах сучасних ЗМІ зустрічаються іменникові, прикметникові та дієслівні лексичні новотвори. Вони позначають політичні події та їхніх учасників, реалії економічного та побутового життя народу і створюються переважно такими способами словотвору, як суфіксальний, префіксальний, лексико-семантичний, основоскладання та субстантивація.

ЛІТЕРАТУРА

1. Словник української мови: в 11 т. / За ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1970. – 1980. – Т. 5. – 436 с.
2. Яцимірська М. Г. Сучасний медіа текст : словник-довідник / М. Г. Яцимірська. – Львів : ПАІС, 2005. – 220 с.

Псарьова Марина,
студентка 4 курсу,
факультету філології та соціальних комунікацій
Науковий керівник: **О.А. Крижко,**
к. філол. н., доцент (БДПУ)

СЕМАНТИЧНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОМІНАНТНИХ ОБРАЗІВ ПОЕЗІЇ О. ОЛЕСЯ, П. ТИЧИНИ, М. РИЛЬСЬКОГО

Художні образи – це одна з найголовніших ознак стилю того чи іншого поета. Творча індивідуальність автора виявляється у виборі об'єкта зображення і в тому, як зображується цей об'єкт. Певний митець може свідомо чи підсвідомо переносити до свого поетичного світу образи, що створені іншими. Іноді збіг образів у різних поетичних системах пояснюється однаковою поглядом на предмети зовнішнього світу, іноді – впливом традиції тощо. У всякому разі зіставлення стилістичних домінант, дослідження функціонування одиниць мови у різних поетичних світах є важливою і цікавою проблемою лінгвостилістики. Про актуальність і необхідність таких студій писали В.П. Григор'єв [1], Ю.М. Караулов [2].

В українському мовознавстві компаративні дослідження функціонування стилем у поетичних світах різних митців не знайшли належного відображення, незважаючи на значну кількість праць, предметом розгляду яких були як індивідуальні стилі окремих поетів (С.Я. Ермоленко, В.С. Калашник, О. Мариніна, Л.О. Пустовіт, Л.О. Ставицька, Н.М. Сологуб, О.М. Тищенко), так і особливості поетичної мови певного історичного періоду (С.Я. Ермоленко, В.М. Русанівський, Л.О. Ставицька, З.Т. Франко).

Мета роботи – визначити особливості домінантних образів поезії О. Олеся, П.Г. Тичини, М.Т. Рильського через функціонування словесно-образних засобів.

У роботі використовується описовий метод з елементами контекстуального та лінгвостилістичного аналізу.

Ключові образи поезій О. Олеся і П.Г. Тичини використовуються переважно у віршах громадсько-політичної, інтимної і пейзажної лірики; домінантні стилями М.Т. Рильського застосовуються, як правило, в поезіях на любовну, філософську, пейзажну тематику, а також при розробці теми мистецтва.

Відчутний вплив традиції на формування образів О. Олеся, П.Г. Тичини, М.Т. Рильського виявляється у застосуванні цими поетами стилем-штампів типу *сонце сміється*, стійких паралелей (“дощові краплини – сльози”), використанні фольклоризмів (*буйний вітер*).

Питома вага поетичних стандартів (*серце горить, море сліз*) у творах О. Олеся більша, ніж у його молодших сучасників, які застосовували словесні формули переважно в ранній період творчості. Вживання усталених поетичних парадигм (“роси – сльози”, “почуття – вогонь”, “почуття – рідина”), що покладені в основу тропеїчних синтагм О. Олесем, виявляється активнішим, ніж у М.Т. Рильського і П.Г. Тичини.

Деякі образи митців позначені традиційним символізмом (наприклад, стилями *сонце, ніч* та ін.). Вони включаються в новий історичний контекст, отримуючи у ньому інше осмислення.

Особливо поширені традиційні символи у поетичних структурах О. Олеся. Ці образи використовуються як у віршах на громадсько-політичну тематику, так і в творах камерного звучання. У творах на політичну тематику символічні образи *сонця* семантично співвідносяться зі значеннєвими комплексами “воля”, “правда”; *день* символізує час, коли має перемагати правда, воля, справедливість; *ніч* позначає печальні, важкі часи для цілої групи людей, народу; *хмара* – небезпеку, нещастя, біду нації. В поезіях, темою яких є переживання особистого характеру, *сонце* і *день* символізують радість, щастя, позитивні емоції, в той час як *ніч* і *хмара* – сум, журбу, страждання тощо.

Впливу традиційної символізації зазнала і поезія П.Г. Тичини. Наприклад, *сонце*, як і в попередників цього митця, символізує в творах поета щось прекрасне, чисте, мажорне, оптимістичне. У деяких текстах *сонце* набуває революційної символіки, тобто позитивне емоційне навантаження образу, яке склалося у поетичній традиції, сприйнято й представлено П.Г. Тичиною в деяких віршах відповідно до індивідуальних творчих задумів. З темою революції у митця пов'язаний і символічний образ вітру. *Вітер* у таких контекстах постає грізною, але благодатною, оновлюючою силою.

У словесних образах М.Т. Рильського простежується прагнення поета якомога чіткіше, однозначніше передати своє враження від певного предмета навколишньої дійсності, знайти саме ту реалію, через яку найбільш точно, конкретно характеризується в певній ситуації інша. Цим пояснюється той факт, що митець нечасто, на відміну від О. Олеся і П.Г. Тичини, використовує символічні образи, надаючи перевагу метафорам і порівнянням.

ЛІТЕРАТУРА

1. Григорьев В. П. Введение / Григорьев В. П. // Поэт и слово. Опыт словаря. – М.: Наука, 1973. – С. 15-170.

2. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность / Караулов Ю. Н. – М.: Наука, 1987. – 263 с.

Рудик Ольга,
студентка 7 курсу
факультету філології та соціальних комунікацій
Наук. керівник: **Олійник Е.В.**, к. філол. н., доцент (БДПУ)

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОВИ УКРАЇНСЬКИХ ГАЗЕТ

Мова преси є жанровим різновидом публіцистичного стилю, що використовується в засобах масової інформації і виконує інформативну функцію. Розвиток досліджень газетної публіцистики знаходимо у працях В. Богатько, С. Єрмоленко, М. Жовтобрюха, І. Завальнюк, М. Зубкова, А. Коваль, В. Костомарова, В. Лизанчука, А. Мамалиги, О. Пономарева, В. Радчука, О. Сербенської, Г. Солганика, О. Стишова, М. Яцимірської, та інших науковців. Ці розвідки пропонують розгляд характерологічних засад публіцистичного стилю, а також його жанрів, значну увагу приділяють лексико-фразеологічним засобам, новим тенденціям їхнього функціонування і розвитку, питанням мовної виразності та культури тощо. Проте на сучасному етапі багато питань розвитку мови української преси потребують серйозного наукового осмислення, системного опису мовно-текстового матеріалу, що й зумовлює **актуальність** нашої роботи.

Мета пропонованої статті полягає в укладненні відомостей про аспекти вивчення процесів та явищ, які визначають функціонування і розвиток мови українських газет.

У роботі використовуємо **метод** лінгвістичного опису з його універсальними прийомами спостереження й інтерпретації мовних фактів.

Дослідження зв'язків і функцій мови, на думку Г.Я. Солганика, сприятиме поглибленому осмисленню цієї мови, оскільки функціональний аналіз будь-якої системи спричиняє повнішу її характеристику [49, с. 99]. Екстенсивний період вивчення мови газет відкриває нові можливості перед стилістичною галуззю, сприяючи глибшому пізнанню специфіки і природи цієї мови в нових умовах глобалізації світового інформаційного простору, відновлення лінгвокультурного ареалу функціонування української мови та культури.

За слухними спостереженнями науковців, тематично-змістове навантаження мови сучасної української преси зазнало значних змін через вплив деяких факторів: 1) у світі відбувається активний перерозподіл пріоритетів унаслідок не тільки міжнародного співробітництва, інформаційного взаємовпливу, а й міжнародних війн, агресії, тиску, маніпулювання тощо; 2) кожна політична подія в Україні чи за її межами миттєво породжує процеси медіасприйняття, медіааналізу та медіарезонансу й, відповідно, медіатексту, основним промотором яких є професійна діяльність журналістів; 3) політика глобалізації в електронну епоху зумовила потребу в новій мові для масового спілкування, яка б